

К. е. н. Шевченко В. А., Кузьменко О. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

За сучасних умов функціонування закладів охорони здоров'я та формування соціальної моделі розвитку економіки особливого значення набуває соціальна відповідальність.

Існує багато підходів до визначення сутності цього поняття, але найбільш поширеним є підхід запропонований Р. Хачатуровим та Р. Ягутяном, які вважають, що соціальна відповідальність це «дотримання суб'єктами суспільних відносин вимог соціальних норм, а у випадках безвідповідальної поведінки, що не відповідає вимогам норм чи порушує суспільний порядок, вони зобов'язані нести доповнюючий обов'язок особистого чи майнового характеру» [4].

В більшості випадків соціальна відповідальність вітчизняних закладів та організацій націлена передусім на «трудові відносини і заходи із захисту здоров'я, безпеки споживачів» [6; 10].

Соціальна відповідальність закладу охорони здоров'я – відповідальне ставлення будь-якого закладу охорони здоров'я до своїх послуг, до споживачів цих послуг, тобто пацієнтів, працівників, партнерів в наданні медичних послуг; активна соціальна позиція лікувально-профілактичного закладу (далі – ЛПЗ), що ґрунтується на гармонійних взаємовідносинах та постійних діалогах із суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем.

Таким чином, соціальною відповідальністю є узагальнене поняття, яке складається з різних складових, які можна групувати як правові та не правові.

Для закладів охорони здоров'я в їх діяльності вагоме значення має саме не правова відповідальність: дотримання морально-етичних норм, збереження медичної таємниці, дотримання етики та деонтології, робота «до останнього пацієнта» та інше.

Важливим компонентом не правової соціальної відповідальності є етика.

Під медичною етикою розуміють – підгалузь етичної науки, що займається дослідженням об'єктивних основ, сутності, специфіки, структури й основних функцій моралі спеціалістів і робітників сфери медичних послуг.

До основних аспектів медичної етики відноситься:

1. Дотримання лікарської таємниці. Зазначений пункт має юридичне підґрунтя. Стаття 286 Цивільного Кодексу України [1], статті 39-1, 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я [3] закріплюють право пацієнтів на «таємницю про стан здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при його медичному обстеженні»; стаття 78 Основ законодавства України про охорону здоров'я [3] закріплює професійні зобов'язання працівників лікарських закладів, щодо їх обов'язку додержуватись лікарської таємниці; Указ Президента України від 15.06.1992 закріплює обов'язки лікаря «зберігати лікарську таємницю і не використовувати її на шкоду людині» [4].

2. Заходи відповідальності за життя і здоров'я хворих. Юридична основа сконцентрована у Особливій частині, розділі II ККУ «Злочини проти життя і здоров'я особи» [2].

3. Проблеми взаємовідносин у медичному співтоваристві.

4. Проблеми взаємовідносин із пацієнтами та їх рідними і близькими.

Не правова складова соціальної відповідальності в галузі охорони здоров'я щільно пов'язана з правовою складовою соціальної відповідальності. Це ще раз доказує, що життя людини та її здоров'я є самим цінним скарбом як окремої особистості, так і суспільства загалом.

Моральною відповідальністю вважають «зв'язок людини з суспільством в результаті якого людина має нести відповідальність за будь-які свої вчинки. Внутрішня відповідальність, така як совість, дає змогу людині передбачити результат своїх вчинків, та діяти згідно норм моралі» [7].

Кожне рішення, дія, слово однієї людини може завдати біль іншій людині. Саме в сфері охорони здоров'я слово лікаря стає і вироком, і надією, і поверненням до життя. Медичний працівник, не залежно від посади, повинен контролювати об'єм інформації, яку надає пацієнту, її зміст, інтонацію та психоемоційне забарвлення повідомлення.

Не залежно від відносин медичного працівника до тієї чи іншої релігії, або при наявності атеїстичних поглядів, медичний працівник повинен надавати медичну допомогу людині будь-якої віри. Папа Франциск сказав: «Одне життя не може бути більш священним і якісним, ніж інше, через великі ресурси, права, соціальні і економічні можливості. Медики покликані свідчити словом і прикладом, що входить у їх професійні якості, збагачені духом віри» [7].

Особливу увагу привертає правова відповідальність як складова частина соціальної відповідальності. Одним із видів правової відповідальності є юридична відповідальність. Під нею розуміється необхідність слідувати встановленим суспільством правил, досягнення мети у рамках закону.

Також до правової відповідальності відноситься економічна відповідальність.

Це система, що поєднує формальні та неформальні норми та правила поведінки суб'єктів підприємництва, що перебувають у стані економічного вибору та приймають рішення щодо раціонального використання обмежених ресурсів. Сфера охорони здоров'я постійно знаходиться у стані недостатнього фінансування [8; 9]. Перед керівництвом ЛПЗ постійно стає питання вибору першочергових закупок; проводити вибір за ціною політикою – дешевше і більше або дорожче і якісніше; надавати безкоштовні послуги чи переводити їх на госпрозрахункові та скільки вони мають коштувати та багато іншого. Тому дуже важливим є функціонування цих закладів на засадах забезпечення соціальної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Цивільний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Кримінальний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
4. Указ Президента України від 15 червня 1992 року N349» Про клятву лікаря» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/349/92>
5. Хачатуров Р. Л. Юридическая ответственность / Р. Л. Хачатуров, Р. Г. Ягутян. – Тольятти : Международный академ. бизнеса и банковского дела, 1995. – 200 с.
6. Охріменко О. О. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / О. О. Охріменко, Т. В. Іванова. – К. : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», 2015. – 180 с.
7. Лікувально-діагностичний центр Святого Луки – Мораль та етика... [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу : <http://medcentr.if.ua/statti/78-moral-ta-etyka-v-medytsyni.html>
8. Гринько Т. В. Науково-методичні підходи до оцінки кадрового потенціалу медичного закладу / Т. В. Гринько, К. С. Савченко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». – 2017. – № 7(35). – С. 23–27.
 9. Гринько Т. В. Організаційно-економічний механізм у системі управління господарською діяльністю закладів охорони здоров'я / Т. В. Гринько, В. А. Шевченко // Економіка та підприємництво : зб. наук. праць. – К., 2016. – №36–37. – С. 96–110.
 10. Гринько Т. В. Імідж підприємств сфери послуг: сутність поняття та особливості формування / Т. В. Гринько, І. В. Тімар // Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Випуск 38 / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2014. – Частина I. – С. 127–133.

Шкарупа А. К.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток можна розглядати з різних сторін, наприклад, як кінцевий результат поточної, інвестиційної і фінансової діяльності за певний період часу, який може бути визначено двома способами:

– згідно теорії статичного балансу, фінансовий результат визначається як нарощування капіталу за відповідний період, скорегований на приріст капіталу за рахунок емісії фінансових інструментів, переоцінки основних засобів і операцій по викупу власних акцій;

– згідно теорії динамічного балансу, визначення за відповідний період доходів і пов'язаних з ними витрат.

Визначення фінансового результату згідно першої теорії може здійснюватися з використанням даних бухгалтерського балансу. Але на практиці широко використовують другий спосіб визначення фінансових результатів. З метою розкриття і надання заінтересованим користувачам інформації про фінансові результати підприємства складають відповідний звіт.

На нашу думку, управління прибутком можна трактувати як систему функцій, методів, інструментів, важелів, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням прибутку, що застосовуються з метою досягнення тактичних